

XXII Pożegnanie Wakacji w Rudawce Rymanowskiej (25-27.08.2023) XVIII Krajowa Wystawa Bydła Simentalskiego

Władysław Brejta¹, Jan Trela², Elżbieta Walczak³, Aleksander Miejski¹, Edgar Beneš⁴

¹Zakład Doświadczalny IZ PIB Odrzechowa Sp. z o.o.

²Instytut Zootechniki Państwowy Instytut Badawczy, Kraków-Balice

³PFHBiPM, Przedstawicielstwo w Rzeszowie

⁴Polski Związek Hodowców Bydła Simentalskiego, Odrzechowa

Stało się tradycją, że w ostatni weekend sierpnia, kiedy młodzież i dzieci kończą wakacje, spotykamy się w Rudawce Rymanowskiej, aby pożegnać wakacje a hodowcy – aby pochwalić się swoimi zwierzętami. Wystawa zwierząt w tym pięknym miejscu Beskidu Niskiego jest specyficzną imprezą, inną niż wiele wystaw or-

ganizowanych w Polsce. Jej nazwa nawiązuje do wakacji a nie do rolnictwa i hodowli. Organizatorom właśnie o to chodziło, aby była ona okazją do spotkania się producentów rolnych z konsumentami, żeby dzieciom i młodzieży pokazać żywe zwierzęta: krowę, konia, owcę, kozę, które na podkarpackiej wsi coraz trudniej spotkać.

Spśród krów objętych oceną w województwie podkarpackim 55% stanowią simentale

Wystawa w Rudawce Rymanowskiej to święto organizowane przez hodowców i dla hodowców, na które z roku na rok przybywa coraz więcej osób. Powoli tak się staje, że gala w Rudawce Rymanowskiej staje się wystawą zwierząt ras górskich, gdzie szczególnie ważny jest młody hodowca, młody zawodnik, a także miejscem, gdzie mogą spotkać się ze sobą hodowcy zwierząt i konsumenci produktów rolnych. Przywiązujemy dużą wagę do tego, aby angażować najmłodszych. Dzieci w wieku do 14 lat prezentują cielęta, tak jak 15–16 lat temu czynili niektórzy poważni dziś hodowcy ze swoimi rodzicami. Te drogi do zawodu rolnika-hodowcy często zaczynają się w domu rodzinnym.

Ten bezpośredni kontakt ze zwierzętami ma też uczyć akceptacji dla pewnych niedogodności występujących na wsi, jak hałas pracujących maszyn, specyficzne zapachy kiszonki czy obornika. Nie może być tak, że ze wsi odchodzi ostatni hodowca, gdyż nie jest akceptowany przez otoczenie. Podstawową funkcją obszarów wiejskich jest produkcja żywności, w tym białka zwierzęcego i tego nie da się robić na innych obszarach niż wiejskie.

Wśród organizatorów tegorocznego święta hodowców należy wymienić:

- Okręgowy Związek Hodowców Koni w Rzeszowie reprezentowany przez dyrektora **Marka Gibałę**,
- Polski Związek Hodowców Bydła Simentalskiego z prezesem **Edgarem Benešem**,
- Instytut Zootechniki PIB reprezentowany przez dyrektora **Krzysztofa Dudę**,
- Podkarpacki Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Boguchwale z dyrektorem **Robertem Pieszczochem**,
- Zakład Doświadczalny Instytutu Zootechniki PIB Odrzechowa Sp. z o.o. z prezesem **Władysławem Brejtą** na czele,
- Polską Federację Hodowców Bydła i Producentów Mleka, którą reprezentuje prezydent **Leszek Hądzlik**,
- Małopolskie Centrum Biotechniki w Kraśnem reprezentowane przez prezes **Agniesz-**

kę Pawlak i wiceprezesa **Jarosława Jędraszczyka**,

- Gminę Rymanów z burmistrzem **Wojciechem Farbańcem**,
- Gminę Zarszyn reprezentowaną przez wójta **Magdalenę Gajewską**.

Wystawę w Rudawce Rymanowskiej zaszczylicili swą obecnością – oprócz hodowców bydła simentalskiego, koni huculskich, zwierząt ras rodzimych, którzy przyjechali z całej Polski – gorąco powitani zaproszeni goście – parlamentarzyści: senator **Zdzisław Pupa** oraz poseł **Adam Śnieżek**; przedstawicielka Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, dr inż. **Ela Sawicka**; **Elżbieta Walczak**, kierownik Biura PFHBiPM w Rzeszowie; **Piotr Kowol** z Biura PFHBiPM w Krakowie; **Adam Kamiński**, dyrektor Regionu Oceny Wschód, **Michał Rodak**, dyrektor Regionu Oceny Centrum oraz **Adam Kłopotek**, kierownik Oddziału PFHBiPM w Lublinie; **Janusz Czubski**, prezes Podkarpackiego Związku Hodowców Bydła i Producentów Mleka; **Jerzy Bator**, wiceprezes Podkarpackiej Izby Rolniczej; **Piotr Kędretek**, dyrektor Departamentu Rolnictwa w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Podkarpackiego; **Jerzy Borcz**, dyrektor Oddziału Terenowego Agencji Nieruchomości Rolnych w Rzeszowie, a jednocześnie przewodniczący Sejmiku Województwa Podkarpackiego; **Andrzej Kraska**, zastępca dyrektora POR ARiMR w Rzeszowie; **Stanisław Zajac**, zastępca dyrektora Wydziału Środowiska i Rolnictwa Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego; **Jerzy Fijał**, prezes ZD IZ PIB Chorzelów; **Mirosław Welz**, Podkarpacki Wojewódzki Lekarz Weterynarii oraz jego zastępca **Janusz Ciołek**; **Renata Kondrat**, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Sanoku; **Jan Mazur**, zastępca dyrektora RDPL w Krośnie; **Paweł Panaś**, Nadleśniczy Nadleśnictwa Rymanów; **Łukasz Michalak**, zastępca Nadleśniczego Nadleśnictwa Rymanów; **Zofia Kochan**, przewodnicząca Rady Nadzorczej ZD IZ PIB Odrzechowa; **Tomasz Balawajder**, Komendant Powiatowy Policji w Sanoku; **Witold Podlaszczak**, kierownik Komisariatu

Policji w Rymanowie.

Serdecznie przywitano przybyłych przedstawicieli nauki: **dr hab. Aldonę Kawęcką**, **prof. IZ PIB** oraz **prof. dr hab. Józefę Krawczyk** z Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie.

Tegoroczną wystawę uhonorowali swą obecnością – gorąco przywitani – goście:

- z Austrii: **Sebastian Auernig**, prezydent Światowej Federacji Hodowców Bydła Simentalskiego WSFF, prezydent Europejskiej Federacji Hodowców Bydła Simentalskiego EVF, prezydent Austriackiego Związku Hodowców Bydła Simen-

talskiego; **Reinhard Pfleger**, dyrektor zarządzający Fleckvieh Austria, sędzia główny wystawy w Rudawce Rymanowskiej; **Alexander Manrique-Gomez**, dyrektor sprzedaży Genetic Austria, dyrektor ds. kontaktów międzynarodowych Fleckvieh Austria;

- z Ukrainy: dr **Mirosław Hołowach**, przewodniczący organizacji Plemkonecentr, która prowadzi w Ukrainie Księgi Koni Huculskich oraz **Mirosława Hołowach**; **Jarosław Zelenczuk**, zastępca dyrektora ds. naukowych Werchowyńskiego Parku Narodowego.

DOFINANSOWANO Z FUNDUSZU PROMOCJI MIĘSA WOŁOWEGO

DOFINANSOWANO Z FUNDUSZU PROMOCJI MLEKA

Powitano także patronów medialnych, przedstawicieli TVP Rzeszów, czasopisma Chów i Hodowla Bydła oraz Hodowca i Jeździec.

Gospodarz spotkania dr Władysław Brejta przywitał wszystkich rolników-hodowców przybyłych na tegoroczną Wystawę słowami: „To jest

Wasze święto. Życzę Wam i sobie bezpiecznej pracy, sukcesów oraz tego, abyście w swoich środowiskach czuli zawsze szacunek do siebie i do własnej pracy. Życzę satysfakcji z tego co robicie. Oby jedynym miernikiem waszych sukcesów była wasza wiedza i wasz wysiłek”.

Młodzi hodowcy hojnie obdarowani przez organizatorów Wystawy

XVIII Krajowa Wystawa Bydła Simentalskiego

Wystawy i pokazy zwierząt gospodarskich już na stałe weszły do kalendarza imprez rolniczych, wspierając realizację programów doskonalenia użytkowości zwierząt i ptaków. Są okazją do pokazania efektów pracy rolników-hodowców, a także organizacji hodowlanych i firm świadczących usługi dla rolnictwa, a zwłaszcza chowu i hodowli zwierząt. Imprezy rolniczo-hodowlane są miejscem wymiany myśli i poglądów między hodowcami a przedstawicielami nauki rolniczej, samorządów i organizacji służących rolnictwu.

Raz w roku w ostatni weekend sierpnia Rudawka Rymanowska zaprasza na cykliczną imprezę. W 2023 r. było to już XXII *Pożegnanie Wakacji w Rudawce Rymanowskiej*. W ramach tego spotkania odbyła się XVIII **Krajowa Wystawa Bydła Rasy Simentalskiej**. Zostało na niej zaprezentowane bydło głównie z województwa podkarpackiego, ale także z innych regionów kraju.

Charakterystykę wydajności mlecznej populacji krajowej i z województwa podkarpackiego przedstawiono w zamieszczonych tabelach.

Krótką charakterystyką bydła rasy simentalskiej*

Bydło rasy Simental to niewielka populacja stanowiąca około 1,5% ogółu krów ocenianych w kraju, ale już 39% ocenianych krów tej rasy znajduje się na Podkarpaciu, a 55% krów ocenianych w województwie podkarpackim stanowią simentale. Rasa ta została w 1954 r. na wniosek Ministerstwa Rolnictwa reaktywowana na terenie powiatów: Sanok, Brzozów, Lesko i Ustrzyki Dolne. W gminach: Haczów, Zarszyn i Rymanów utworzono ośrodek hodowli tej rasy, a następnie powołano POHZ w Brzozowie do realizacji programu jej doskonalenia. Jest to najcięższe bydło z ras użytkowanych w kraju, wywodzi się z doliny rzeki Simme w Szwajcarii,

a w Polsce przystosowało się do naszych warunków środowiskowo-żywniowych. Charakteryzuje się bardzo dobrą wydajnością i składem chemicznym mleka, dobrymi cechami opasowymi i rzeźnymi oraz znakomitymi walorami mięsa. Dorosłe zwierzęta mają masę ciała: krowy 600–800 kg przy wysokości 139–144 cm w kłębie, buhaje 900–1100 kg przy 145–152 cm w kłębie. Masa ciała cieląt przy urodzeniu wynosi 34–45 kg, wymagają one jednak dużej troski, gdyż są trudne w odchowcie do 100 kg masy ciała. Rasa ta cechuje się dobrą wyrostowością, mocnymi kończynami, posiada dobre umięśnienie i wysokie tempo wzrostu. Często rodzą się cielęta duże, co sprawia występowanie trudnych porodów (ok. 10%). Bydło tej rasy należy do średnio wczesnie dojrzewających, dobrze wykorzystuje pasze objętościowe, szczególnie pastwisko i zielonkę oraz wykazuje duże zapotrzebowanie na składniki mineralne – dlatego w złych warunkach środowiskowo-żywniowych szybko wyrodnieje i ztraca swe właściwości rasowe. Zwierzęta użytkowane w typie mlecznym osiągają wydajność 4500–7500 l mleka i więcej. Równocześnie pewna część zwierząt odznacza się niższą wydajnością mleczną – w granicach 3500–4000 l, ale posiada bardzo dobre wskaźniki opasowe i rzeźne. W dobrych warunkach żywniowych buhajki uzyskują znacznie powyżej 1000 g przyrostu dziennie, co pozwala im w wieku 540 dni osiągać około 600 kg masy ciała; są dobrze umięśnione, a ich mięso ma dobry smak i nie jest przetłuszczone. Dlatego też, coraz częściej hodowcy i użytkownicy rasy simentalskiej tworzą stada w typie mięsnym, przydatne w gospodarstwach nie mających możliwości produkcji mleka dobrej jakości. Umaszczenie rasy Simental jest jednolite lub pstre, ale głowa pozostaje zawsze biała, czasem krowy mają tzw. „okulary” wokół oczu. Tułów jest jasnoczerwony lub czerwony (ceglasty), ale rogi, śluzawica i racice barwy cielistej, a ogon i wymię białe. Mieszanie krów tej rasy z buhajami rasy mięsnej, np. Limousine odznaczają się

---

* Charakterystyka tej rasy jest opracowaniem z katalogu Wystawy z 2022 r.

bardzo dobrym umięśnieniem, wyrostowością, wysoką wydajnością rzeźną i mięsem o dobrych walorach smakowych, a także bardzo dobrym wykorzystaniem użytków zielonych w opasie. Nasienie buhajów rasy simentalskiej w typie kombinowanym o predyspozycjach mięsnych wykorzystuje się w krzyżowaniu towarowym.

Mimo posiadania dobrych warunków dla chowu i hodowli bydła różnych ras, a szczególnie simentalskiego, populacja tych zwierząt na terenie województwa podkarpackiego systematycznie spada. Przyczynia się to do ciągłego spadku produkcji wołowiny dobrej jakości w oparciu o użytki zielone. Obecna krowa rasy Simental reprezentuje typ kombinowanej użytkowości o silnie podkreślonych cechach mięsnych, ale część populacji charakteryzuje się dużą przewagą cech mlecznych. Posiada ładną sylwetkę, dobrze zbudowane wymię przystosowane do doju me-

chanicznego i mocne kończyny. Potencjał genetyczny tej rasy jest ciągle wzmacniany poprzez import materiału żeńskiego, szczególnie w nowo tworzących się stadach poza województwem podkarpackim oraz import nasienia buhajów z Austrii, Niemiec i Szwajcarii.

Celem hodowlanym realizowanym w województwie podkarpackim w rasie simentalskiej jest doskonalenie stada (bez importu materiału żeńskiego) w kierunku użytkowości mleczno-mięsnej przy użyciu buhajów krajowych i z importu. Szczególne zadanie mają w tym zakresie Małopolskie Centrum Biotechniki Spółka z o.o. w Krasnem oraz Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka w Warszawie, Biuro w Rzeszowie.

Charakterystykę krajowej populacji bydła simentalskiego przedstawiają dane z zakresu użytkowości mlecznej zawarte w tabelach.

Tabela 1. Wydajność mleczna krów objętych kontrolą użytkowości mlecznej, według ras, w województwie podkarpackim w 2022 r.

Rasa	Liczba krów (szt.)	Wydajność mleka (kg)	Zawartość (%)		Wiek I ocielenia (dni)
			tłuszczu	białka	
Polska holsztyńsko-fryzyjska HO	1 801	8 001	4,00	3,36	806
Polska holsztyńsko-fryzyjska RW	479	6 801	4,30	3,42	830
Simentalska SM	3 945	5 791	4,30	3,42	891
Polska czerwona RP*	149	3 265	4,34	3,46	950
Polska czarno-biała ZB*	74	4 172	4,18	3,35	851
Polska czerwono-biała ZR*	47	4 662	4,08	3,43	706
Białogrubieta BG*	47	3 466	3,96	3,37	924
Jersey J	27	4 064	5,05	3,68	871
Montbeliarde MO	3	7 626	4,11	3,51	838
Inne rasy	29	5 333	4,19	3,39	818
Mieszance mleczne	474	6 134	4,23	3,39	854
Ogółem	7 075	6 341	4,10	3,40	–

*Rasy objęte programem ochrony genetycznej.

Tabela 2. Wydajność mleczna krów rasy simentalskiej w 2022 r.

Wyszczególnienie	Liczba obór (n)	Liczba krów (szt.)	Wydajność mleka (kg)	Zawartość (%)		Wiek I ocielenia (dni)
				tłuszczu	białka	
Kraj	2 239	10 066	6 612	4,18	3,47	866
RO Północ (Minikowo)	378	949	6 610	4,21	3,41	848
RO Zachód (Kobierno)	433	2 355	7 582	4,16	3,51	861
RO Centrum (Parzniew)	753	1 911	6 986	4,18	3,50	833
RO Wschód (Jeżewo Stare)	675	4 851	5 995	4,20	3,43	884
Woj. podkarpackie	258	3 945	5 791	4,20	3,42	891

Tabela 3. Średnia wydajność krów rasy simentalskiej populacji województwa podkarpackiego

Rok	Liczba obór (n)	Liczba krów (szt.)	Wydajność mleka (kg)	Zawartość (%)	
				tłuszczu	białka
2014	233	3 770	5 466	4,11	3,33
2015	256	3 604	5 438	4,14	3,30
2016	250	3 684	5 596	4,18	3,46
2017	260	3 929	5 578	4,18	3,41
2018	270	3 987	5 651	4,21	3,43
2019	271	3 952	5 622	4,18	3,42
2020	264	3 925	5 583	4,15	3,38
2021	260	3 922	5 603	4,20	3,45
2022	258	3 945	5 791	4,20	3,42

Tabela 4. Średnia wydajność krów rasy simentalskiej populacji krajowej

Rok	Liczba obór (n)	Liczba krów (szt.)	Wydajność mleka (kg)	Zawartość (%)	
				tłuszczu	białka
2014	2 038	10 768	6 030	4,12	3,46
2015	2 176	10 370	6 075	4,15	3,44
2016	2 225	10 377	6 146	4,18	3,46
2017	2 262	10 453	6 252	4,14	3,45
2018	2 378	10 467	6 260	4,18	3,47
2019	2 418	10 383	6 352	4,18	3,28
2020	2 349	10 016	6 531	4,16	3,45
2021	2 318	9 906	6 493	4,21	3,45
2022	2 239	10 066	6 612	4,20	3,47

Tabela 5. Wydajność mleczna krów rasy simentalskiej w wybranych oborach uzyskana w 2022 r. na terenie woj. podkarpackiego

Hodowca, województwo	Liczba krów (szt.)	Wydajność mleka (kg)	Zawartość (%)	
			tłuszczu	białka
4–20 krów w stadzie				
Żarów Krystyna, podkarpackie	20,0	8 595	3,99	3,40
Mrocza J., podkarpackie	13,4	8 383	4,89	3,61
Rusnok K., podkarpackie	7,6	7 262	4,41	3,36
Gierlicki S., podkarpackie	13,9	6 888	4,19	3,41
20–50 krów w stadzie				
Wais A., podkarpackie	27,6	8 990	4,25	3,50
Bruk D., podkarpackie	46,5	8 287	4,45	3,50
Rusnok Z., podkarpackie	39,6	7 805	4,54	3,53
Czyż J., podkarpackie	41,0	7 401	4,29	3,49
Powyżej 50 krów w stadzie				
Winiarz A., podkarpackie	51,8	6 024	4,18	3,50
ZD IZ PIB Odrzechowa, podkarpackie	385,3	5 373	4,06	3,49

Tabela 6. Średnia wydajność krów wszystkich ras województwa podkarpackiego

Rok	Liczba krów (szt.)	Wydajność mleka (kg)	Zawartość	
			tłuszczu (%)	białka (%)
2014	6 855	6 016	4,12	3,38
2015	6 824	6 080	4,15	3,37
2016	6 868	6 120	4,20	3,38
2017	7 449	6 127	4,15	3,58
2018	7 577	6 217	4,17	3,41
2019	7 404	6 181	4,15	3,36
2020	7 172	6 242	4,13	3,37
2021	7 179	6 290	4,17	3,43
2022	7 075	6 341	4,10	3,34

Rozpoczęcie oceny zwierząt

Na każdej kolejnej wystawie prezentowane bydło rasy simentalskiej jest lepsze pod względem cech fenotypowych i produkcyjnych, co świadczy o właściwym kierunku doskonalenia tej rasy. Przedstawiona do oceny na wystawie w 2012 r. młodziź hodowlana w 70% pochodziła po buhajach importowanych, natomiast stado krów w 77% – po buhajach z importu.

Osobniki wystawiane w kolejnych latach

w grupie młodziży były w około 75%, a krowy w około 70% po buhajach z importu. Z analizy przedstawionych danych można wyciągnąć wnioski, że proporcja używanego do rozrodu nasienia po buhajach krajowych w stosunku do importowanego jest w naszych warunkach właściwa.

Z przedstawionej analizy wyłania się obraz wydajności mlecznej prezentowanych zwierząt lub ich rodziców. W materiale wysta-

wionym w 2015 r. średnia wydajność mleczna prezentowanej grupy krów lub ich matek (dla jałówek) wynosiła 6307 kg mleka, 4,14% tłuszczu i 3,43% białka. Z kolei cztery lata później, w 2019 r. wydajność przedstawionych do oceny krów wynosiła 6771 kg mleka, 4,18% tłuszczu i 3,42% białka. Populacja wystawiona w 2021 r. miała średnią wydajność 6690 kg mleka, 4,17% tłuszczu i 3,48% białka.

Zwierzęta prezentowane na tegorocznej wystawie (2023) charakteryzowały się wydajnością matek (dla jałówek i pierwiastek) na poziomie 6848 kg mleka, 4,25% tłuszczu i 3,36% białka, natomiast ich wydajność własna od II laktacji wzwyż wynosiła średnio: 6608 kg mleka, 4,08% tłuszczu i 3,31% białka.

Ocena bydła simentalskiego

Na ringu przedstawiono do oceny:

1. Jałowice urodzone w okresie:
27.05.2022–26.08.2022 – 11 szt.
27.02.2022–26.05.2022 – 13 szt.
27.11.2021–26.02.2022 – 9 szt.
27.08.2021–26.11.2021 – 11 szt.
27.05.2021–26.08.2021 – 11 szt.
2. Krowy w I laktacji – grupa młodsza – 5 szt.
Krowy w I laktacji – grupa starsza – 6 szt.
Krowy w II laktacji – 13 szt.
Krowy w III–V laktacji – 15 szt.
Krowy w VI laktacji i starsze (senioriki) – 6 szt.
3. Krowy-mamki z cielętami ras użytkowanych w kierunku mięsnym, dla których księgi prowadzi PFHBiPM lub PZHBM.
4. Cielęta z konkursu „młodzi hodowcy” (poza oceną) – 14 szt.

Łącznie oceniono 55 jałowic, 45 krów mlecznych, 4 krowy-mamki z cielętami.

Wystawę bydła simentalskiego otwarli: Leszek Hądzlik, prezydent PFHBiPM, Edgar Be-

neš, prezes PZHBS, członkowie Zarządu PZHBS oraz Władysław Brejta, prezes ZD IZ PIB Odrzechowa w obecności licznej grupy pracowników Federacji, wystawców-hodowców zwierząt oraz zgromadzonej wokół ringu publiczności.

Na otwarciu obecni byli: Stanisław Kautz, dyrektor PFHBiPM, Dariusz Piątek, sekretarz Federacji, Michał Rodak, dyrektor RO Centrum, Janusz Czubski, prezes PZHBiPM, Adam Kamiński, dyrektor RO Wschód, Adam Kłopotek, kierownik Przedstawicielstwa PFHBiPM w Lublinie, Witold Chabuz, prezes PZHB Białogrzbietego, Piotr Smaga, prezes PZHBCP, Maria Zdybał, kierownik Biura PZHBCP.

Za prowadzenie oceny na ringu odpowiedzialni: Elżbieta Walczak, Małgorzata Szota, Piotr Kowol i Damian Cholewa z przedstawicielstw Federacji w Rzeszowie i Krakowie. Wokół ringu zebrała się duża grupa rolników, gości oraz młodzieży i dzieci.

Przedstawiciel Federacji Piotr Kowol zaznajomił zebranych z celami i znaczeniem Wystawy oraz krótko scharakteryzował bydło rasy simentalskiej, uzupełniając dane zawarte w tegorocznym katalogu Wystawy.

Komisarz Wystawy – Władysław Brejta serdecznie przywitał zgromadzonych, a szczególnie hodowców-wystawców zwierząt.

Ocenę zwierząt przeprowadziła Komisja w składzie: Reinhard Pfleger z Austrii i Roman Januszewski z Federacji. Pracownicy PFHBiPM z przedstawicielstw w Rzeszowie i Krakowie (z siedzibą w Zabierzowie) zadbali o sprawną organizację imprezy oraz bezpieczeństwo ludzi i zwierząt.

Wyniki oceny bydła simentalskiego

Jałowki oceniono w grupach wiekowych. Urodzone w okresie:

- 27.05.2022–26.08.2022

Czempionem została Verka, nr kat. 8, hod. M. Duziak (Dub); a wiceczempionami – Natka, nr kat. 19, hod. M. Duziak (Dub) oraz Wilga, nr kat. 4, hod. SK Pępowo;

Czempion w grupie jałówek – Katia, nr kat. 40, hod. SK Pępowo

Superczempion Wystawy wśród jałowic – jałówka FRANIA, nr kat. 54, hod. SK Pępowo

– 27.02.2022–26.05.2022

Czempionat uzyskała Katia, nr kat. 40, hod. SK Pępowo; wiceczempionaty – Josera, nr kat. 22, hod. A. Paško (Glińnik) i Roksana, nr kat. 37, hod. S. Trałka (Brzeziny);

– 27.02.2022–26.05.2022

Czempionat uzyskała Katia, nr kat. 40, hod. SK Pępowo; wiceczempionaty – Josera, nr kat. 22, hod. A. Paško (Glińnik) i Roksana, nr kat. 37, hod. S. Trałka (Brzeziny);

- 27.08.2021–26.11.2021
Czempionat uzyskała Sil, nr kat. 62, hod. SK Pępowo; a wiceczempionaty – Sosna, nr kat. 61, hod. ZD IZ PIB Odrzechowa oraz Bila, nr kat. 55, hod. Maria Kuźniar (Bzianka);
- 27.05.2021–26.08.2021
Czempionem została Andrea, nr kat. 75, hod. M. Duziak (Dub);
a wiceczempionami – Sorbona, nr kat. 74, hod. ZD IZ PIB Odrzechowa oraz Kajra, nr kat. 79, hod. M. Duziak (Dub).

Czempion w grupie krów w I laktacji (grupa młodsza) – Fliege, nr kat. 101, hod. SK Pępowo

Krowy oceniono w grupach laktacyjnych:

- krowy w I laktacji – grupa młodsza
Czempionem została Fliege, nr kat. 101, hod. SK Pępowo; a wiceczempionami – Reszka, nr kat. 86, hod. ZD IZ PIB Odrzechowa oraz Hulia, nr kat. 88, hod. G. Bańczak (Paraż);
- krowy w I laktacji – grupa starsza
Czempionem została Kulka, nr kat. 113, hod. ZD IZ PIB Odrzechowa; a wiceczempionami – Dosia, nr kat. 110, hod. T. Konik (Wolica) oraz Burka, nr kat. 185, hod. P. Rabicki (Odrzechowa);
- krowy w II laktacji
Czempionem została Serenada, nr kat. 135, hod. A. Wais (Klimkówka); a wiceczempionami – Lispa, nr kat. 132, hod. SK Pępowo oraz Kamyszka, nr kat. 119, hod. J. Wrona (Brzegi Dolne);
- krowy w III–V laktacji
Czempionem została Ambrose 11, nr kat. 160, hod. SK Pępowo; a wiceczempionami – Mola, nr kat. 138, hod. A. Paško (Glinik) oraz Stokrotka, nr kat. 147, hod. Dorota Kocyłowska (Tokarnia);
- krowy w VI laktacji i starsze (seniorki)
Czempionem została Arabella, nr kat. 165, hod. Katarzyna Milasz (Wisłok)

Wielki); a wiceczempionami – Brita, nr kat. 167, hod. Krystyna Żarów (Bandrów Narodowy) oraz Beksa, nr kat. 170, hod. J. Harabasz (Rakowa);

– krowy-mamki z cielętami
– Czempionem została Kalina, nr kat. 174, hod. RSP Puławy; a wiceczempionem – Szupa, nr kat. 176, hod. R. Sówka (Dynów).

Serenada, nr kat. 135, hod. A. Wais – czempion w grupie krów w II laktacji

Superczempion Wystawy wśród krów – **AMBROSE 11**, nr kat. 160, hod. SK Pępowo

Krowa seniorka – Arabella, nr kat. 165, hod. Katarzyna Milasz (Wisłok Wielki)

Na zakończenie oceny spośród czempionów z poszczególnych grup zwierząt wybrano – przy olbrzymim aplauzie publiczności – superczempionów jałowic i krów.

Superczempionem XVIII Krajowej Wystawy Bydła Simentalskiego w grupie jałowic została **FRANIA**, nr kat. 54, ur. 2.12.2021, hod. SK Pępowo (ze stada importowanego), a superczempionem wśród krów – **AMBROSE 11**, nr kat. 160, ur. 21.02.2017 z tej samej hodowli; o maksymalnej wydajności własnej za 305dni doju: 12 273 kg mleka, 3,68% tłuszczu i 3,41% białka.

W tegorocznej Wystawie, jak co roku, uczestniczyły tysiące zwiedzających, w tym dużo młodzieży i dzieci. Ekspozycja zwierząt hodowlanych rasy simentalskiej oraz ras rodzimych zasobów genetycznych bydła była liczna i wielu zwiedzających miało możliwość, nieraz po raz pierwszy, zobaczyć niektóre rasy i nawet pogłaskać.

Podczas realizacji kolejnych punktów programu Wystawy na scenach występowały zespoły muzyczne i taneczne, których koncerty cieszyły się dużym powodzeniem. Pod koniec dnia odbył się „Wieczór Hodowcy” z udziałem wystawców, zaproszonych gości i organizatorów. Imprezę uatrakcyjnił występ Operetki Lubelskiej. Przy dźwiękach muzyki zabawa trwała do późnych godzin nocnych.

W kolejnym dniu Wystawy, po uroczystej Mszy św. odprawionej na dolnej polanie rozpoczęto realizację pozostałych części programu, m.in. nagrodzenie hodowców ras rodzimych, a także rasy simentalskiej nagrodami rzeczowymi, dyplomami i statuetkami.

Każdy z wystawców za udział w Wystawie i prezentowanie zwierząt otrzymał pamiątkowy ryngraf. Po ogłoszeniu wyników i wręczeniu nagród odbył się pokaz zwierząt wyróżnionych czempionatami i wicieczempionatami.

Z lewej: przedstawicielka MRiRW, p. Ela Sawicka dziękuje głównemu hodowcy ZD Odrzechowa A. Miejskiemu za techniczne przygotowanie Wystawy. Z prawej: Komisarz Wystawy, dr W. Brejta dziękuje przedstawicielowi sponsorów

W trakcie trwania Wystawy odbyła się konferencja „*Wpływ wypasu krów na jakość mleka i jego przetworów*”. Na stoiskach doradcy, specjaliści z zakresu chowu i hodowli bydła udzielali porad przydatnych w hodowli krów i produkcji mleka.

Szczególną popularnością cieszył się konkurs „*Młodzi hodowcy*”. Przemarsz dzieci ubranych w biało-czerwone stroje, z których każde prowadziło swoje cielątko (nie zawsze spokojne) został powitany burzą oklasków. Nagrody otrzymali wszyscy „mali hodowcy” – chłopcy i dziewczynki – a były to nie tylko dyplomy i statuetki okolicznościowe, ale też słodycze i maskotki, w tym olbrzymia krówka-przytulanka. Do pamiątkowych zdjęć dzielnym „hodowcom” towarzyszył ogromny „Mlekoś”, również w biało-czerwonych barwach. Dziękujemy organizatorom i sponsorom nagród za coroczne przygotowywanie tego tak miłego i cieszącego oczy widowiska.

Duże zainteresowanie towarzyszyło ekspozycji bydła ras rodzimych, pokazom i ocenie koni rasy huculskiej, zawodom dla juniorów w ramach tzw. „Ścieżki huculskiej”, wyścigom zaprzęgów parokonnych i wielu innym atrakcyjnym. Najlepsi zawodnicy otrzymali dyplomy i nagrody. Równocześnie publiczność mogła słyszeć i podziwiać występy zespołów muzycznych.

Dodatkowe wydarzenia, które miały miejsce w sobotę i niedzielę, to: konkurs wiedzy o bydło simentalskim (nagrodą główną było cielę tej rasy), degustacja wyrobów tradycyjnych, regionalnych i ekologicznych, atrakcje dla dzieci, wystawa traktorów – „Stary Traktor Bieszczady”.

Trzydniowe uroczystości zakończyły podziękowania wygłoszone przez Komisarza Wystawy i Głównego organizatora, Władysława Brejtę: Okręgowemu Związkowi Hodowców Koni w Rzeszowie, Polskiemu Związkowi Hodowców Bydła Simentalskiego, Dyrekcji Instytutu Zootechniki PIB w Krakowie-Balicach, Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka (Przedstawicielstwa w Rzeszowie i Krakowie), Podkarpackiemu Ośrodkowi Doradztwa Rolniczego w Boguchwale, Zakładowi Doświadczalnemu IZ PIB Sp. z o.o. w Odrzechowej, Małopolskiemu Centrum Biotechniki w Krasnem, Gminom Rymanów i Zarczyn, a także jednostkom Policji i Straży Pożarnej za czynny udział w organizacji i realizacji całego święta rolniczego – „Pożegnania Wakacji w Rudawce Rymanowskiej”. Szczególne podziękowania zostały złożone na ręce przedstawicieli Federacji – pani Elżbiety Walczak i Piotra Korola za sprawne przeprowadzenie Wystawy i pokazów zwierząt, pracownikom Zakładu Doświadczalnego Odrzechowa z Aleksandrem Miejskim

na czele za przygotowanie techniczne ringów, namiotów, miejsc wystawienniczych i obsługi zwierząt.

Na zakończenie W. Brejta powiedział: Dziękujemy hodowcom i wystawcom za udział i prezentację zwierząt. Życzymy Wam dużo zdrowia oraz sukcesów w Waszej niełatwej pracy. Może kolejna organizacja „Pożegnania Wakacji” będzie jeszcze piękniejsza i mniej nerwowa. Do miłego zobaczenia w 2024 r.

Organizatorzy i uczestnicy „Pożegnania Wakacji w Rudawce Rymanowskiej”

Fot. w art.: Instytut Zootechniki PIB.